

Oponentský posudek

Jiří Sisák

Byšice v letech 1848-1948

Bakalářská práce Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2009

Dějiny měst a městeček se v současné době po dřívějším útlumu opět dostávají na historiografické výsluní, ačkoli se nedá zatím hovořit ani o módnosti, ani o konjunkturu, což je o to více zřejmé v některých časových úsecích a také ve výběru lokalit. Byšice zájmu historiků unikaly skutečně dlouho, takže autorem zvolené téma je jistě originální. Mohl už ovšem navázat na vůbec první, nedávno vydanou byšickou monografii – z pera historika Jaroslava Šulce – která svůj výklad ukončila se závěrem raného novověku. Nabízelo se tak i zpracování bezprostřední, tedy od počátků dlouhého 19. století (míněno cca od roku 1781), nicméně pisatel bakalářské práce se z poměrně pochopitelných důvodů omezil na kratší časový úsek.

V úvodu částečně naznačuje své cíle, více se však věnuje byšické geografii. Pokračuje pak stručným nástinem historie obce do roku 1848 (od něhož zahajuje vlastní výzkum) a začleněním svého tématu do celkového obrazu doby, do poměrů na Mělnicku a do lobkovického mělnického velkostatku. „Stručnou historii Byšic před rokem 1848“ končí ovšem už před sklonkem 18. století, o první polovině následujícího století není ve studii de facto jediná zmínka. Samotné jádro práce spočívá ve třech chronologicky a na první pohled logicky vystavěných kapitolách, zabývajících se Byšicemi v letech 1848-1918, resp. 1918-1938 a 1938-1948. Nakolik autora ovlivnila „osmičková“ symbolika, je otázkou. Struktura každé z kapitol si je velmi podobná a již názvy jednotlivých statí jasně ukazují na to, co autora nejvíce zajímalo – obecní správa, kultura, urbanistický vývoj a školství. Pod kulturou ale rozumí především divadlo a spolkovou činnost, takže se již nedovíme např. o čtenářských zájmech a rozhledech místních, o jejich cestování či vybavení domácností, či-li o záležitostech kultury každodenního života a vlastně ani o kultuře hmotné. V závěru se autor pokusil zhodnotit nejpodstatnější zjištění své analýzy, připojil seznam použitých pramenů a literatury i barevnou obrazovou přílohu.

K dnes již standardním součástem absolventských prací patří samostatná kapitola nebo alespoň několik řádek o metodologii, u Sisákovy studie po nich ale pátráme marně. A absencí je bohužel mnohem více. Vždyť chybí vůbec název práce, který si tak můžeme jen domýšlet, cizojazyčné resumé, u literatury (proč není seřazena abecedně?) i pramenů nějaké logické rozčlenění, v druhém případě s oddělením jednotlivých archivů, u řady archiválií absentuje jejich datace, rozčlenění na vydané a nevydané, postrádán zůstane i seznam použitých

zkratek. Neuškodilo by rozvinutí zamýšlených cílů práce, tři otázky položené v úvodu toto nemohou suplovat. Za velmi problematické považuji s ohledem na téma vynechání výzkumu matrik, což práci ochuzuje o statě (ne-li kapitoly) s demografickou a sociální tematikou. Bez nich, především bez rozboru maloměstské byšické společnosti, je pak pochopitelně obraz obce v dané době velmi torzovitý a ve výsledku se jedná vlastně o vybrané kapitoly z dějin, nikoliv o komplexní historickou analýzu vybrané komunity studovaného období. Rozhodně je škoda, že se autor více neinspiroval strukturou zmíněné Šulcovy práce – možná by pak neopominul ani byšickou židovskou diasporu: zmínka ve dvou či třech větách o jejich konci v koncentračním táboře nemůže stačit. „Pozoruhodné“ je také věnování se v práci honu na Němce a kolaboranty, když se v obci podle vlastních Sisákových slov (s. 96) prakticky nenacházeli.

Práce má ovšem i celou řadu pozitiv. Je nutno ocenit rozsah autorem studovaných pramenů i literatury, ve které pro téma není mnoho zásadních mezer (snad až na obecnější práce typu Hledíková-Janák k dějinám správy, věnuje-li se autor tak obsažně správnímu vývoji obce). Zcela korektní je vyzvednutí významu železnice a podnětů v potravinářském průmyslu, na prvním místě založení cukrovaru, pro následný populační i hospodářský rozkvět Byšic. Ten ale, jak autor rovněž správně upozorňuje, nebyl takový, aby městys proměnil svůj charakter zástavby ve skutečně městský – Byšice zůstaly svým vzezřením větší vesnicí.

Pochvalu také zaslouží velmi solidní gramatické a ortografické zvládnutí práce, která dnes bohužel u podobných prací není samozřejmostí. Ani překlepů není mnoho. Zato stylistika značně kulhá, krátké a jednoduché, mnohdy dokonce holé věty s nedostatkem invence vedou k tomu, že výsledné dílo nelze považovat za příliš čtivé. Tím spíše, že jsou do výkladové části nezřídka zasazeny různé suchopárné výčty (viz např. s. 15) a „tabulky“ (srovnej s. 55), které by slušely příloze. Ostatně tabulek by si téma také zasloužilo více. Rovněž příliš časté a nezřídka i příliš dlouhé citace pramenů či literatury práci spíše ruší, než aby ji oživovaly. Chybí více vlastních názorů a interpretace i vzájemná komparace použitých pramenů (v poznámkovém aparátu se pak objevuje „tamtéž“ mnohokrát za sebou), takže práce je převážně deskriptivní a faktografická – i když si oponent uvědomuje, že sepsání např. mikrohistorické studie, která se pro téma nabízí, je momentálně zcela přirozeně nad autorovy síly. Nejen proto hodnotím práci jako dobrou a navrhuji ji k obhajobě pro získání bakalářského titulu.